

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 9, 3. maj 2018

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Svampebekæmpelse i raps under blomstring
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
- Få tjekket din råvarehandel til HandelsErfa

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Ukrudt i vårafgrøder

Vi har i øjeblikket en meget fin fremspiring af vårafgrøder og ukrudt. Ukrudtsbekæmpelse er nu aktuelt i de vårsædsmarker, der er længst i udviklingen. Dvs. kornafgrøder med 3-4 blade. Det våde vejr og høje jordtemperaturer har medført en effektiv spiring af ukrudtsfrø. Det ser ud til, at vi får gode forhold til at udføre en effektiv ukrudtsbekæmpelse i den kommende uge.

Læs mere om ukrudtsbekæmpelse i vårsæd i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 7.

Billede 1 Vårbyg med to blade. Der er allerede en del ukrudt på kimbladsstadiet. Det er passende at sprøjte denne mark for ukrudt om en lille uges tid. På det tidspunkt vil langt det meste ukrudt være spiret frem (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Ukrudt i hestebønner

I hestebønmarker, hvor hestebønnerne er spiret frem og ukrudtet står med kimblade, er det aktuelt med bekæmpelse af tokimbladet ukrudt og enårig rapgræs.

Den relativt korte periode fra såning til fremspiring af hestebønnerne har betydet, at der ikke er spiret meget ukrudt frem. Der er til gengæld en kraftig fremspiring i øjeblikket efter regnvejret først på ugen.

En billig løsning er 0,75 – 1 l/ha Fighter 480, som bekæmper fuglegræs, hvidmelet gåsefod, hyrdetaske, kamiller, mv.

Ved betydelig forekomst af enårig rapgræs, pileurt, ærenpris og hanekro vælges i stedet 0,5 l/ha Stomp CS + 0,5 l/ha Fighter 480.

Fighter 480 kræver en temperatur på ca. 20 °C for at give tilfredsstillende effekt. Det ser ud til, at der kommer en god mulighed for at foretage en effektiv behandling omkring den kommende weekend.

Billede 2 Hestebønner behandlet med Command lige efter såning. Det er ikke meget ukrudt, der er nået at spire frem inden hestebønnerne er kommet op (Foto: Eva Engelbreth, SAGRO).

Svampe i vintersæd

Der kan efterhånden findes svampesygdomme i alle vintersædsmarker, men der er meget variation i forhold til sygdomme og angrebsgrad. Det våde vejr den seneste uge har givet gode smitteforhold for skoldplet og septoria. I den kommende tid vil varmt vejr give gode muligheder for udvikling af meldug og rust i alle vintersædsarter.

I vinterbyg er der skoldplet eller bygrust i en del marker, og angrebsgraden er varierende.

Hybridvinterbyggen er mest modtagelig for bygrust, og det er derfor væsentligt at tjekke disse marker.

Skoldplet har haft gode forhold i det våde vejr. På nuværende tidspunkt udløses en sprøjtning ved angreb på 10 % af planterne og samtidig tre dage med nedbør. Vi har allerede haft omkring tre nedbørsdage den seneste uge, hvilket har udløst bekæmpelse flere steder. Til gengæld har vi nu udsigt til en tør periode, som lægger en dæmper på svampens udvikling.

Se løsningsforslag i sidste nummer af **TILVÆKST Salgsafgrøder**.

I vinterhvede kan der på nuværende tidspunkt være behov for bekæmpelse af meldug og septoria.

Skadetærsklen for bekæmpelse af **meldug** er 10 – 25 % angrebne planter afhængigt af vækststadiet. Bekæmpelse er især relevant på lokaliteter, hvor der er erfaring for udvikling af kraftige meldugangreb.

Vi anbefaler normalt at bekæmpe med 0,15-0,2 l/ha Talius, men det er svært at skaffe Talius i øjeblikket, da det først nu er ved at ankomme til landet. Et alternativt middel mod meldug er Input, men effekten er knap så god. Dosis er 0,3 – 0,4 l/ha.

Talius købt sidste år må ikke længere anvendes eller opbevares. Midlet havde reg. nr. 3-196.

Septoria ses nu tydeligt i vinterhveden, og det kan være en meget tabsvoldende sygdom. Samtidig er det meget dyrt at bekæmpe septoria. Det er vigtigt at overveje grundigt, om du vil foretage en tidlig bekæmpelse af septoria nu, og dermed ender ud med tre behandlinger mod septoria, hvis den gængse strategi følges.

Der er overordnet set tre muligheder:

- Hvis hveden er sen i udviklingen, og ikke er begyndt at strække sig, er der ingen grund til at bekæmpe septoria.
- Du kan følge skadetærsklen, som udløser en septoria-sprøjtning, hvis hveden har nået stadie 32 (2 knæ mærkbare), og der efterfølgende har været fire dage med nedbør indenfor en periode på 14 dage. De første marker har nu nået stadie 32, og der kan være enkelte steder, hvor skadetærsklen er overskredet. Vi anbefaler generelt at følge skadetærsklen.
- I marker, hvor der er fundet betydelig septoria, men hvor skadetærsklen endnu ikke er overskredet, kan du vælge at foretage en "forsikrings-sprøjtning". Der er sjældent god økonomi i en tidlig septoria-bekæmpelse, men der kan være andre grunde, der taler for en behandling. Det kan være, hvor man risikerer at svampen "løber løbsk", hvis der ikke lægges en dæmper på. Det kan eksempelvis være i et pløjefrit-system, hvor der er et stort smittetryk fra stubrester. Eller udsigt til en fugtig periode, hvor der kan være stor spredning af septoria. Hvis du alligevel skal sprøjte i hveden mod ukrudt eller vækstregulere, er der også nærliggende at medtage svampemiddel.

Til at dæmpe tidlige angreb af septoria kan f.eks. anvendes 0,3-0,45 Orius, 0,25-0,4 Prosaro eller 0,2-0,25 Bumper. For at undgå yderligere resistensudvikling mod prothiconazol, som findes i Proline, Prosaro, Propulse, m.fl., er det en fordel at vælge Orius/Bumper, de har dog lidt lavere effekt mod septoria i forhold til de øvrige løsningsforslag (se sidste nummer af TILVÆKST Salgsafgrøder).

De bedste septoria-midler, Propulse/Bell/Viverda, gemmes til behandling på faneblad og aks.

Billede 3 Relativt kraftige angreb af septoria i Benchmark-hvede st. 31, som er sået direkte (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

I **vinterrug** er der forekomst af skoldplet i mange marker. Typisk er der ikke betaling for at bekæmpe skoldplet i rug i strækkningsfasen. Bekæmpelse kan være relevant i en fugtig periode, hvor angrebene "følger med op ad afgrøden" og ses på øvre blade. Typisk gror rugen fra skoldplet i denne fase, og da der samtidig er udsigt til tørt vejr, vil der formentlig ikke være betaling for svampbekæmpelse i rug.

Den vigtigste sygdom i rug er brunrust, og vi har endnu ikke set brunrust i år.

Se løsningsforslag i sidste nummer af **TILVÆKST Salgsafgrøder**.

I **triticale** skal du fortsat være meget opmærksom på meldug og gulrust, som har spredt sig i mange marker.

Se løsningsforslag i sidste nummer af **TILVÆKST Salgsafgrøder**.

Vækstregulering i korn

Hvis du skal vækstregulere vintersæd, er det oplagt at foretage behandlingen i den kommende uge. Kornet er ca. i st. 31-33, og der er kraftig vækst. Temperaturene er passende høje, og afgrøderne er godt forsynet med vand. På nuværende tidspunkt, hvor kornet strækker sig, foretrækkes midlet Moddus M eller tilsvarende. I vinterbyg og rug, som har nået st. 33, kan eventuelt blandes med Cerone. En løsning kunne være 0,2 Moddus M + 0,2 Cerone. Tilpas dosis til afgrøde og behov for vækstregulering. Undgå at bruge Cerone ved temperaturer omkring 20 °C og høj sol.

Se midler og doser i **TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 5**. Hvis du blander vækstreguleringsmiddel med svampemiddel øges den vækstregulerende virkning. Dosis af vækstreguleringsmidlet kan derfor reduceres med ca. 25 %.

Bemærk at Cycocel senest må anvendes i st. 32 (2 knæ mærkbare). Moddus M og tilsvarende midler må senest anvendes i st. 39 (fanebladet fuldt udviklet). Cerone er godkendt fra st. 33 (3 knæ mærkbare).

Billede 4 Billede fra vækstreguleringsforsøget i Gørding. Der er opnået kraftig vækstregulering i flere af parcellerne, og den bedste effekt har været i parcellen behandlet med 0,4 l/ha Cuadro den 18. april, hvor vi havde den meget varme periode (Foto: Frederik Jensen, SAGRO).

Glimmerbøsser i raps

Det kølige våde vejr har lagt en dæmper på aktiviteten af glimmerbøsser i raps. Vi forventer generelt ikke at der er gnav af betydning i øjeblikket. Der er dog enkelte undtagelser. Inden længe står rapsen i blomst, hvor bekæmpelse af glimmerbøsser kun er relevant ved meget kraftige angreb svarende til 20 biller pr. plante.

Vandbalancen

Vi har fået godt med vand. I weekenden og først på ugen er der kommet ca. 25-35 mm i SAGROs område. Der er derfor i øjeblikket ikke vandingsbehov. Der er dog udsigt til tørt vejr i den kommende tid, så vanding i vinterraps, vinterbyg og frøgræs kan hurtigt blive aktuel på tørre lokaliteter. Inden længe kan der også blive vandingsbehov i vinterhvede og vinterrug.

Ændring af fællesskema

Den 15. maj er sidste frist for ændring af fællesskemaet. Efter denne dato kan der dog fortsat trækkes arealer ud af ansøgningen.

Svampebekæmpelse i raps under blomstring

Af planterådgiver Marie Uth

Som udgangspunkt anbefaler vi én svampebehandling under blomstring i vinterraps, når de første gule kronblade begynder at falde (st. 65). Behandlingen kan undlades på arealer, hvor der ikke har været dyrket raps de seneste 5-6 år. Dog øges risikoen for svampeangreb, hvis blomstringen er langstrakt og vejret er fugtigt i perioden.

I højrisiko-marker, hvor der er foretaget en behandling i st. 65, kan der eventuelt følges op med en behandling to uger senere, men en splitbehandling har kun været rentabel i enkelte forsøg med meget kraftige angreb af knoldbægersvamp. Ved den sidste behandling bør doseringerne nedsættes med ca. 20 %.

Se løsningsforslag i tabel 1. Desuden kan du i tabel 2 sammenligne effekter af de enkelte midler.

De anvendte løsninger i tabel 1 har generelt været ligeværdige i landsforsøgene. Der har dog været et enkelt forsøg i 2017 med meget kraftige angreb af knoldbægersvamp, hvor flere af de afprøvede behandlinger har givet et merudbytte på mere end 10 hkg pr. ha efter udgifter er trukket fra. Det gælder følgende behandlinger:

- 0,7 Efilor i st. 65 + 0,5 Pictor Active i st. 71
- 0,7 Efilor i st. 65 + 0,5 Efilor i st. 71
- 0,7 Pictor Active i st. 65
- 0,7 Propulse i st. 65
- 0,7 Folicur Xpert i st. 65

Tabel 1 Løsningsforslag til svampebekæmpelse i vinterraps. Bemærk; hvis der er anvendt et af de anvendte midler i efteråret, skal der tages højde for begrænsninger i godkendelsen.

Løsning	Midler	Dosis	Vejl. pris	Anvendes senest	Maks. antal behandlinger	Maks. dosis pr. sæson
1	Orius 200 EW + Amistar	0,45 + 0,35	179	St. 69	2 behandlinger med mindst 14 dages interval	Orius: 1,25 l/ha forår Amistar: 1,0 l/ha
2	Folicur Xpert + Amistar	0,35 + 0,35	205	St. 69	2 behandlinger med mindst 14 dages interval	Folicur Xpert: 1,1 l/ha Amistar: 1,0 l/ha
3	Folicur Xpert	0,7	210	St. 69	2 behandlinger	1,1 l/ha
4	Prosaro EC 250	0,7	243	St. 69	2 behandlinger med mindst 14 dages interval	2,0 l/ha forår
5	Propulse SE 250 + Amistar	0,35 + 0,35	249	St. 69	1 behandling	Propulse: 1,0 l/ha Amistar: 1,0 l/ha
6	Efilor	0,7	280	St. 65	2 behandlinger	1,0 l/ha
7	Pictor Active	0,7	315	St. 69	2 behandlinger med 7-21 dages interval	1,0 l/ha

Tabel 2 Svampemidlernes effekt mod sygdomme i vinterraps (kilde: Seges).

Sygdom	Amistar/Mirador	Efilor	Folicur Xpert	Pictor Active	Propulse	Prosaro
Knoldbægersvamp	xxx	xxx(x)	xxx	xxx(x)	xxx(x)	xxx(x)
Gråskimmel	xx	xx	xx	xx	xx	x(x)
Skulpesvamp	xxx	xx(x)	xx	xxx	xxx	xx
Lys bladplet	-	xx	xxx	xx(x)	xx(x)	xxx

Vandmængden er vigtig

For at opnå en effektiv bekæmpelse af knoldebægersvamp, er det afgørende at bruge en stor vandmængde. Det er nødvendigt for at få en god dækning af hele planten også på de nederste blade. Med konventionel sprøjteteknik betyder langsom kørsel og minimum 250 l vand og gerne 300 l vand pr. ha.

Baggrund

Ved svampebekæmpelse under blomstring er målet knoldebægersvamp, skulpesvamp og gråskimmel. I nogle marker kan der samtidig være mere udbredte angreb af lys bladplet. Hvis dette er tilfældet, vælges løsninger, som yderligere har effekt mod lys bladplet.

I de seneste år har vi set relativt kraftige angreb af knoldebægersvamp, hvorfor svampebekæmpelsen først og fremmest rettes mod denne. Angreb af knoldebægersvamp fremmes af hyppig rapsdyrkning. Hvileknoldene kan overleve op til 8-10 år i jorden. Fugtige forhold omkring blomstring fremmer angreb, men betydende angreb er også set under relativ tørre forhold. En lang blomstring fremmer også angreb, da smitten sker via de nedfaldne kronblade på løvbladene.

Skulpesvamp og gråskimmel er ikke afhængige af sædskiftet og blomstringens varighed.

I de senere års mange landsforsøg med svampesprøjtning i vinterraps under blomstring har ca. 80 procent af forsøgene været rentable (ekskl. køreskade) ved en rapspis på 270 kr./hkg. Det gennemsnitlige bruttomerudbytte har været 3,0 hkg/ha.

Billede 5 Smitten af knoldebægersvamp sker via de gule kronblade og fugt på løvbladene. En lang blomstring øger derfor angrebsrisikoen (Foto: Seges).

Triazol-begrænsning er normalt ikke et problem

Der har siden 2014 været begrænsninger på, hvor meget triazol, der må bruges i løbet af en sæson. I vinterraps kan du risikere at overskride den godkendte mængde, hvis du har anvendt triazol i efteråret. Det kan være i form af Orius eller Folicur Xpert.

Hvis du ikke har anvendt triazol i efteråret, vil der normalt ikke være problemer med at overholde begrænsningen i foråret. Heller ikke selv om du foretager en split-behandling mod svampe. I tabel 3 er der eksempler på vægtningen af forskellige løsninger. Samlet set må der højst bruges 100 % af den tilladte mængde triazol på en vækstsæson.

Eksempel på ulovlig sprøjteplan med udregning af triazol-belastning:

0,6 l/ha Orius (69 %) anvendt i efteråret

Splitbehandling i foråret med hhv. 0,45 Orius (36 %) + 0,35 Amistar (0 %) og 0,5 Folicur Xpert (32 %)

Samlet triazol-belastning: $69 + 36 + 0 + 32 = 137 \%$

Tabel 3 Eksempler på triazolbelastning for gængse midler og doser. En samlet triazol-belastning på 100 % svarer til den højeste lovlige mængde triazol på en vækstsæson.

Middel	Sprøjtetidspunkt	Dosis	Triazol-belastning (%)
Folicur Xpert	Efterår	0,7	64
Orius	Efterår	0,6	69
Folicur Xpert	Forår	0,7	45
Orius	Forår	0,45	36
Prosaro	Forår	0,7	35

ARRANGEMENTER OG KURSER

Få tjekket din råvarehandel til HandelsErfa

SAGRO og AgroMarkets inviterer til HandelsErfa i Esbjerg den 8. maj kl. 9.45-14.30. Arrangementet er gratis. Læs mere på sagro.dk.